

Gedrags- en Ethische code GYMFED 2018-2019 ter bevordering van veiligheid, gezondheid en welbevinden

1 INLEIDING

Alle clubs aangesloten bij GYMFED volgen het beleidsdocument Veiligheid, Gezondheid en Welbevinden van GYMFED voor trainers en clubs. Zij erkennen dat ze een verplichting hebben om zorg te dragen voor de integriteit van hun leden. Zij stellen zich tot doel een correcte ondersteuning en begeleiding aan alle leden te geven zodat vragen en problemen aangepakt worden. GYMFED onderstreept dat alle betrokkenen - en specifiek de trainers - zich houden aan de principes van goed gedrag, zich op ethisch vlak onberispelijk dienen te gedragen en dat ze een voorbeeld zijn voor eenieder die betrokken is bij het clubleven.

Dit document is opgesteld op basis van de geldende wetgeving en de richtlijnen van het Internationaal Centrum voor Ethiek in de Sport (ICES).

Implementatie Gedrags- en Ethische code

De Gedrags- en Ethische code van GYMFED dient door alle clubleden en allen die betrokken zijn bij het clubleven te worden toegepast, waaronder de bestuursleden, de sporters, de trainers, de vrijwilligers en de ouders. Het clubbestuur dient strikt toe te zien op de naleving van de Gedrags- en Ethische code.

We raden aan de tekst van de Gedrags- en Ethische code **per doelgroep INTEGRAAL** te laten opnemen in het huishoudelijk reglement van de club.

De clubbesturen kunnen de Akkoordverklaring ter ondertekening voorleggen aan de trainers en vrijwilligers.

2 PREVENTIEF BELEID TER BEVORDERING VAN VEILIGHEID, GEZONDHEID EN WELBEVINDEN

- 1) **Uittreksel strafregister.** In enkele van onze omliggende landen, met name Nederland en het Verenigd Koninkrijk, wordt van de trainers en vrijwilligers gevraagd een Uittreksel uit het strafregister, het vroegere 'Getuigschrift van goed zedelijk gedrag' te kunnen voorleggen. Hoewel dit nog niet opgelegd wordt door het BOIC, Sport Vlaanderen of GYMFED, raden we de clubs wel aan dat de trainers (in de akkoordverklaring) verklaren dat ze over dit uittreksel beschikken. Het getuigschrift is geen garantie dat de seksuele integriteit 100% gewaarborgd wordt en blijft, maar verkleint de kans op ongewenst gedrag. Het biedt zekerheid omtrent het verleden van de nieuwe trainer of vrijwilliger.
- 2) **Aanspreekpunt Integriteit.** GYMFED heeft sinds 2015 een Ethische Commissie met daarin een Aanspreekpunt Integriteit (API). Deze commissie komt regelmatig samen en bespreekt vragen van sporters, ouders, trainers, coaches of het clubbestuur. De Ethische Commissie raadt elke club aan om intern een API aan te stellen en daarnaast een tweede verantwoordelijke zodat men (a) bereikbaar wordt voor iedereen en (b) samen in overleg problemen kan bespreken.

De contactgegevens van de API dienen kenbaar gemaakt te worden aan de leden (welkomstbrochure, website, ...). De API is op de hoogte van de mogelijkheden die er zijn om hulp te bieden, en heeft als taak om in geval van een klacht bijstand te verlenen. Het Aanspreekpunt Integriteit (API) adviseert en stimuleert de club om preventieve maatregelen te nemen. Het aanstellen van een API binnen de club toont aan dat u als club een degelijk ethisch beleid belangrijk vindt. Men raadt aan dat de API een aanspreekbare, integere en onafhankelijke persoon is die bij voorkeur beschikt over een pedagogisch diploma. U kan meer informatie over de Ethische Commissie vinden via de website van GYM FED <https://www.gymfed.be/over-gymfed/gymtastisch-sporten/ethische-commissie-gymfed>

- 3) **Het Vlaggensysteem.** ICES heeft in samenwerking met Sensoa, Child Focus, Sport Vlaanderen, VSF, VTS en ISB een instrument ontwikkeld voor clubbestuurders, sporters, trainers, coaches, en andere sportbegeleiders om bewust om te leren gaan met lichamelijk en seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sport. Zes criteria bepalen hoe je lichamelijk en seksueel grensoverschrijdend gedrag correct kan inschatten. Op basis van die inschatting kan een situatie beoordeeld worden met een groene, gele, rode of zwarte vlag. De kleur geeft aan hoe er gepast kan worden gereageerd. Het Vlaggensysteem biedt een houvast om op een begripvolle, maar tegelijk rationele en consequente wijze te overleggen en te reageren, aan de hand van duidelijke criteria. De ethische commissie raadt elke club aan het vlaggensysteem toe te passen in de club. Meer informatie en bruikbare instrumenten zijn te vinden op de website van ICES via http://www.ethicsandsport.com/sport_met_grenzen/instrumenten
- 4) De **Vertrouwenscentra Kindermishandeling (VK)** bieden een communicatiekanaal aan “op maat” van jongeren. Via dit kanaal kunnen jongeren in contact komen met gespecialiseerde en hiervoor opgeleide medewerkers van het VK te Brussel die naar hen zullen luisteren, informeren en ondersteunen. Het is aangewezen dat de club dit kanaal kenbaar maakt aan de leden. Meer informatie en de toegang tot de chatbox is te vinden op www.nupraatikerover.be

3 GEDRAGSCODE VOOR SPORTERS

1. Praktisch

- a. **Kledij en materiaal - zie ook algemene richtlijnen – (gymnastiek)kledij**
  - Sporters worden verzocht om te trainen in gepaste gymnastiek- of sportkledij. Sporters dragen comfortabele kleding om een vrije beweging mogelijk te maken, maar de kledij mag omwille van veiligheidsredenen niet te open, los of fladderend zijn.
  - Het is niet toegestaan aan de sporters om sieraden te dragen tijdens de trainingssessies of competitiemomenten, kleine knopjes als oorknopjes zijn toegelaten (conform de FIG-normen, uitgez. Freerunning/parkour)
Voor Freerunning/parkour: sieraden mogen geen risico inhouden voor anderen, het materiaal of zichzelf.

- De club kan niet verantwoordelijk gesteld worden voor verloren of gestolen voorwerpen. Het is raadzaam om kledingstukken en andere bezittingen te etiketteren met de naam van de sporter erop.
- Het gebruik van GSM, smartphones en tablets is niet toegestaan tijdens de trainingen en wedstrijden. Tenzij dit gebruikt wordt in functie van de les en na toestemming van de trainer (vb. beeldanalyse).

b. Begin en einde training

- De training begint stipt op de tijdstippen die aangeduid staan op het uurrooster van de club.
- Sporters zijn verplicht om zich om te kleden in de kleedkamers/ruimtes wanneer deze voorzien zijn.
- Sporters mogen nooit trainen (inclusief de opwarming) bij afwezigheid van een trainer, tenzij (vb. bij het te laat komen van de trainer wegens overmacht) de sporters +18 jaar zijn en dit vooraf opgenomen is in het Huishoudelijk Reglement van de club.
- Het is aangeraden dat de sporters op voorhand de trainer inlichten indien zij niet (tijdig) aanwezig kunnen zijn bij de les/training.

2. Respect

a. Voor eigen gezondheid

- Sporters worden gevraagd om aandacht te besteden aan hun eigen persoonlijke hygiëne.
- Sporters mogen niet trainen als ze niet voldoende fit zijn.
- Sporters die medicatie gebruiken (bijv. inhalator) worden verwacht de trainer en/of het clubbestuur hiervan in te lichten. Indien de gebruikte medicatie voorkomt op de dopinglijst moet de competitiesporter een attest van medische noodzaak bij zich hebben op elke training/wedstrijd. Meer info op www.dopinglijn.be
Voor een minderjarige recreant is een doktersattest voldoende.
- Sporters dienen over een geldige verzekering 'Burgerlijke Aansprakelijkheid' te beschikken. Dit gebeurt automatisch via lidmaatschap GYMFED.
- Sporters voeren geen bewegingen uit (indoor noch outdoor) die niet geoefend werden of die de sporter niet onder de knie heeft.

b. Voor anderen

- Sporters kunnen geschorst of indien nodig definitief uitgesloten worden, indien zij zich ongepast gedragen. Dit ongepast gedrag omvat onder andere pesten, beledigen, grof taalgebruik, seksueel grensoverschrijdend gedrag, stelen, discriminatie, ... Tijdelijke of definitieve uitsluiting kan enkel plaatsvinden indien de vooraf vastgelegde tuchtprocedure werd gevolgd. Discriminatie van kinderen uit minderheidsgroepen wordt niet geaccepteerd.

3. Specifiek voor Freerunning/parkour

a. Respect voor de omgeving

- De sporter traint niet op illegale plaatsen of privéterrein zonder toestemming.
- De sporter checkt de obstakels die hij/zij wil gebruiken op stabiliteit en veiligheid en maakt niks stuk.
- De sporter respecteert de buurtbewoners. Maakt geen lawaai en laat geen afval achter.

b. Respect voor de sport

- De sporter brengt Freerunning/parkour nooit in verband met illegale activiteiten.
- De sporter ruimt de 'spot' op voor en na de training.
- De sporter neemt actief verantwoordelijkheid op wanneer iets beschadigd wordt.
- Bij vragen of opmerkingen door voorbijgangers geeft de sporter vriendelijk meer informatie. De sporter gaat niet in discussie met voorbijgangers, ook als hij/zij (on)terecht wordt weggestuurd.

4 GEDRAGSCODE VOOR TRAINERS

Trainers dienen expliciet akkoord te gaan met de Gedrags- en Ethische code middels de Akkoordverklaring.

1. Certificaten, diploma's, verzekeringen

Om te beantwoorden aan de normen van Ethisch Verantwoord Sporten gelden de volgende vereisten:

a. Voor professionals:

- Het is ten eerste aangeraden dat professionele coaches over een nationaal erkende kwalificatie beschikt, gericht op de doelgroep, het niveau en de discipline waarin ze professioneel actief zijn (Master LO, Bachelor LO, Initiator, Instructeur B, Trainer B, of Trainer A).
- Trainers dienen over een geldige verzekering 'Burgerlijke Aansprakelijkheid' te beschikken. Dit gebeurt automatisch via lidmaatschap GYMFED.
- Trainers dienen een uittreksel uit het strafregister op verzoek te kunnen voorleggen.

b. Voor trainers op niet professionele basis, vrijwilligers inbegrepen:

- Voor de hoofdtrainer is het ten eerste aan te raden dat hij/zij over een geldige en nationaal erkende kwalificatie beschikt, gericht op de doelgroep en discipline waarin hij actief is. Van alle anderen wordt verwacht dat zij een initiatordiploma hebben en/of jaarlijks bijscholing volgen. Minderjarige trainers mogen slechts andere jongeren begeleiden onder toezicht van een volwassen trainer of persoon aangesteld door de club.
- Trainers moeten een geldige verzekering 'Burgerlijke Aansprakelijkheid' bezitten. Dit gebeurt automatisch via lidmaatschap GYMFED.
- Het is aangeraden dat trainers en vrijwilligers verklaren te beschikken over een blanco 'Uittreksel uit het strafregister', het vroegere 'Getuigschrift van goed zedelijk gedrag'.

2. Verantwoordelijkheden

a. Leerklimaat scheppen

- Van trainers wordt verwacht dat zij met zin voor verantwoordelijkheid en zorg pedagogisch correct handelen zodra een kind/jongere onder hun begeleiding traint of oefent. Hiermee wordt onder meer bedoeld dat de trainers niet schreeuwen, kinderen niet belachelijk maken, ontvankelijk zijn voor emotionele signalen en op een didactische en pedagogische verantwoorde wijze training of les geven.
- De verantwoordelijkheid van de trainers begint bij de aanvang van de les/training tot en met het einde van de les/training. Indien de sporters minderjarig zijn, blijft de trainer verantwoordelijk totdat zij terug worden overgelaten aan de zorg van hun ouder(s)/voogd.
- Trainers stimuleren de sporters en begeleiden hen om verantwoordelijkheid voor hun eigen gedrag en prestaties op te nemen.
- Trainers zorgen ervoor dat de activiteiten die zij kiezen en adviseren geschikt zijn voor de leeftijd, rijpheid, ervaring en bekwaamheid van elke individuele sporter.
- Trainers dienen te vermijden dat zij een te hoge (verwachtings)druk leggen op de sporters.
- Trainers dienen een gezonde mix tussen sporttechnische elementen en spelvormen te hanteren.

b. Veilige omgeving scheppen

- Trainers worden verwacht een veilige trainingsomgeving voor alle sporters te bieden.
- Trainers dienen de toestellen en het materiaal voor gebruik te controleren. Indien ze vaststellen dat een toestel niet meer veilig is, signaleren zij dit aan het clubbestuur en schorsen zij het gebruik van het toestel.
- Van minimaal 1 trainer, tijdens gelijk welke georganiseerde trainingssessie of les, wordt verwacht dat hij/zij beschikt over een EHBO-kwalificatie zodat er bij nood kan geholpen worden. Tevens is het wenselijk dat deze kennis regelmatig wordt opgefrist.
- Trainers moeten het welzijn en de veiligheid van de sporter boven de prestatie-ontwikkeling plaatsen.
- Coaches en trainers dienen er zich van te verzekeren dat de sporters fit zijn om te trainen en dienen de herstelperiode na blessure te respecteren.
- Het advies van de (sport)arts of kiné wordt gevolgd voor eventuele aangepaste trainingen.
- Van trainers wordt verwacht dat ze zich bijscholen rond gezondheid, veiligheid en welbevinden binnen hun discipline (o.a. sessies Kaderweekend)

c. Orde en praktische regels handhaven

- Trainers dienen van bij het begin te verduidelijken aan de sporters wat precies van hen verwacht wordt en wat de sporters van hen mogen verwachten. Hiermee bedoelen we dat ze afspraken, routines en gedragscode met de sporter bespreken.
- Coaches en trainers mogen nooit toestaan dat minderjarige sporters het trainingscomplex verlaten zonder een volwassene die voor hen verantwoordelijk is, tenzij met schriftelijke toestemming van de ouders.

- Trainers trachten, in de mate van het mogelijke, de ouders van minderjarige sporters te kennen, onder meer om te voorkomen dat jonge kinderen niet met de ouders of gekende personen meegaan na de training.
- Een trainer is reeds voor het begin van de training aanwezig op de locatie (richtlijn 5-10 minuten).

3. Regels voor de trainer zelf

a. Eigen voorkomen/gedrag

- Trainers dienen steeds hoge normen van gedrag en voorkomen te vertonen. Ze mogen in geen enkele situatie grensoverschrijdend gedrag vertonen.
- Trainers dragen bij elke training of competitiemoment aangepaste sportkledij en geen sieraden. Ook lange gelnagels, waardoor gymnasten schrammen kunnen oplopen, worden afgeraden.
- Trainers maken geen gebruik van GSM, smartphones of tablets tijdens de trainingen en wedstrijden tenzij voor sporttechnische doeleinden (vb. beeldanalyse) of in geval van nood.

b. Omgang met de sporters

- Het wordt ten eerste afgeraden dat trainers één enkele sporter een lift naar huis geven, tenzij een andere sporter of volwassene aanwezig is of met expliciete toestemming van de ouders.
- Het wordt ten eerste afgeraden dat er getraind wordt in een 1-op-1-situatie.
- De trainer onthoudt zich ervan de sporter te benaderen op een wijze die de sporter in zijn waardigheid aantast en verder in het privéleven van de sporter door te dringen dan nodig is in het kader van de sportbeoefening.
- De trainer onthoudt zich van elke vorm van (machts)misbruik of seksuele intimidatie tegenover de sporter. De fysieke en mentale integriteit van de sporter moet steeds en in alle situaties gegarandeerd worden.
- Seksuele handelingen en seksuele relaties tussen de trainer en de jeugdige, niet volwassen sporter zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.
- De trainer mag de sporter niet op een zodanige wijze aanraken dat de sporter en/of de trainer deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard zal ervaren, zoals doorgaans het geval zal zijn bij het doelbewust (doen) aanraken van geslachtsdelen, billen en borsten.
- De trainer onthoudt zich van (verbale) seksueel getinte intimiteiten via welk communicatiekanaal dan ook.
- De trainer zal tijdens (training)stages, wedstrijden en reizen gereserveerd en met respect omgaan met de sporter en met de ruimte waarin de sporter zich bevindt of verblijft, zoals de kleedkamer en de hotelkamer.
- De trainer heeft de plicht – voor zover in zijn/haar vermogen ligt – de sporter te beschermen tegen schade en (machts)misbruik als gevolg van seksuele intimidatie.
- De trainer zal er actief op toezien dat deze regels worden nageleefd door iedereen die bij de sporter betrokken is. Indien de trainer gedrag vaststelt dat niet in overeenstemming is met deze gedragsregels zal hij/zij daartoe noodzakelijke actie(s) ondernemen.

c. Richtlijnen voor het gebruik van sociale media

Trainers zijn hét sportieve voorbeeld voor jonge sporters. Dit zowel tijdens de trainingen, wedstrijden, ... maar ook daarbuiten, onder meer bij het gebruik van sociale media. Sportiviteit en respect eindigen niet bij het einde van de training of de wedstrijd, maar gelden net zo goed op WhatsApp, Instagram, Facebook en Twitter...

Tips

- Wees je er steeds van bewust dat alles wat je online zet, voor altijd terug te vinden is. Denk dus na voor je iets post.
- Gebruik sociale media om kennis, ervaringen of andere belangrijke informatie over sport te delen.
- Maak altijd duidelijk of je communiceert namens de vereniging of ten persoonlijke titel.
- Zet geen privacygevoelige informatie online. Wees terughoudend met namen en gebeurtenissen.
- Wees terughoudend in je communicatie met minderjarige gymnasten. Vermijd zoveel mogelijk één-op-één-contacts tenzij het louter een sport gerelateerde melding betreft. Onthoud je van persoonlijk getinte boodschappen en of "chats". Onthoud je van seksueel getinte opmerkingen of opmerkingen die mogelijk als intimiderend kunnen worden aanvoeld.
- Ga niet in discussie met een sporter of ouder op sociale media (sms, chat, ...). Spreek ouders/gymnasten rechtstreeks aan.
- Bestuurders en trainers zijn in de eerste plaats vertegenwoordiger van de organisatie. Gedraag je daar ook naar. Bij twijfel kan je beter niets publiceren.
- Vraag toestemming als je foto's of filmpjes online wil zetten.
- Heb je een duidelijk oordeel over een sporter? Bespreek dit dan persoonlijk. Evaluaties van iemands sportprestaties horen niet thuis op sociale media.
- Beleefd en vriendelijk zijn loont altijd, ook online.

5 GEDRAGSCODE VOOR OUDERS

1. Praktische verantwoordelijkheden

a. Kledij en materiaal

- Ouders dienen ervoor te zorgen dat hun kind op sportieve wijze gekleed naar de training gaat, passend bij de discipline die het kind beoefent en zonder sieraden.
- Ouders worden verzocht ervoor te zorgen dat kinderen geen kostbare voorwerpen meebrengen naar de training.

b. Begin en einde training en bij wedstrijden/activiteiten/toonmomenten

- Het is de verantwoordelijkheid van de ouders dat hun kind tijdig voor aanvang van de les/training aanwezig is en bij het einde van de les weer tijdig wordt opgehaald.
- Ouders van nieuwe sporters stellen zich voor aan de verantwoordelijke trainer. Dit zorgt ervoor dat kinderen enkel de club verlaten met iemand die de trainer (her)kent.

- Omwille van gezondheids- en veiligheidsredenen mogen ouders, behoudens toelating van de trainer, op geen enkel moment de trainings- of wedstrijdvloer betreden.
- We raden aan dat ouders die kinderen opvangen tijdens de stage of logement aanbieden afspraken maken met de clubverantwoordelijken rond gezondheid en veiligheid.
- Ouders worden aangeraden om de competities/activiteiten/toonmomenten van hun kinderen bij te wonen.

c. Administratie

- Van de ouders wordt verwacht dat zij de lidgelden en bijkomende kosten tijdig betalen.
- Ouders zorgen ervoor dat alle wijzigingen in contactgegevens meegedeeld worden aan het clubbestuur.

2. Respect

a. Naar hun kind toe

- Ouders zien erop toe dat hun kind fit is om deel te nemen aan de sportles. Ze stimuleren een gezonde en evenwichtige levensstijl bij hun kind.
- Ouders moedigen sportiviteit ten alle tijden aan, zoals: regels volgen, gedane engagementen nakomen, respect voor zichzelf-medesporter-trainer, respect voor anderen en het materiaal.

b. Naar de trainer toe

- Ouders worden aangeraden om zich tot de verantwoordelijke trainer te wenden als ze zich zorgen maken over een gegeven rond coaching of ontwikkeling. De trainer of verantwoordelijke wordt hiervoor persoonlijk aangesproken. De discussies met een trainer worden niet gevoerd op sociale media, sms, chat, ...
- Ouders dienen de coaching over te laten aan de trainer.

c. Naar juryleden toe (indien van toepassing)

- Ouders mogen een jurylid nooit verbaal of fysiek bedreigen en trekken de integriteit van de juryleden niet in twijfel.

Contact:

Bijkomende vragen rond dit document of hulpvragen kunnen gericht worden aan de Ethische Commissie.

Caroline Jannes (klinisch psychologe en API Gymfed)
api@gymfed.be